

**KARKKILA, KONEKAIVUUN VALVONTA VANHANKYLÄN
JA VATTOILAN KYLÄTONTEILLA 26.9. – 4.10.2013**

**Osuuskunta Sigillum
Tanja Ratilainen**

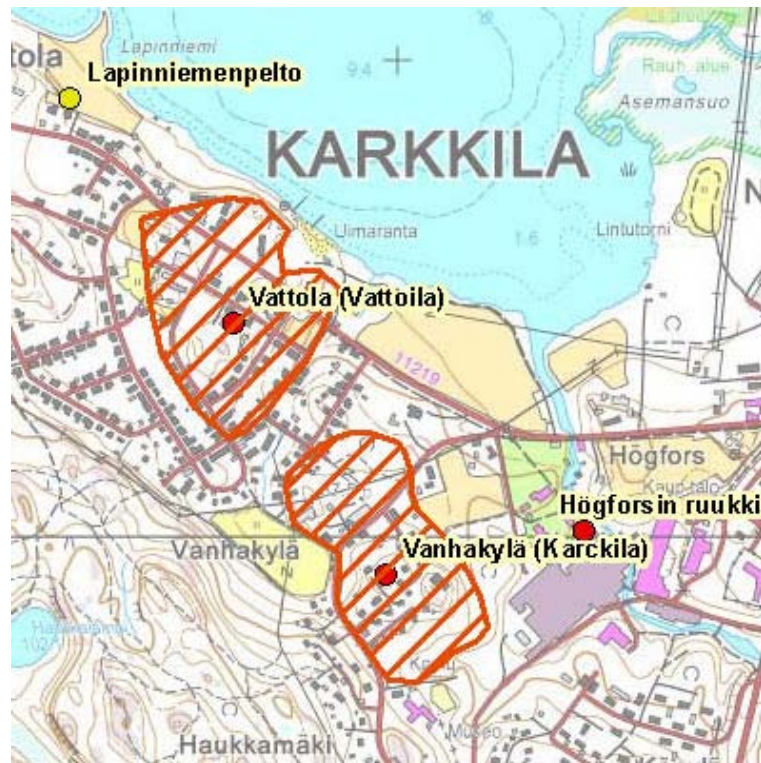
Tiivistelmä

Karckilan Vanhakylän ja Vattolan alueella tehdyssä arkeologisessa konekaivun valvonnassa ei löydetty merkkejä kylätontteihin liittyvistä rakenteista. Vanhakylän (Karckila) alueelle tehtiin neljä 27–195 metrin pituista kaivantoa (2–5) ja yksi 4,5x4 m laajuinen alue (1). Ruukin entisen navetan itäpäästä, kaivannon 3 pohjalla havaittiin Karkin tai Mattilan taloon kuuluneen pellon mahdollinen viljelykerros, jonka käyttöaika voi ulottua kerroksessa olleesta nuoresta fajanssilöydöstä huolimatta keskiajalle saakka. Muutoin kaivannot olivat joko puhtaita tai täynnä ruukin aikaista kuonatäyttöä tai muuta modernia rakennusjätettä. Kaivannon 4 itäosasta löydettiin kivijalan jäännöksiä (1800-luku tai nuorempi) ja betonisokkeli. Navetan länsipäädystä, kaivannosta 5 löydettiin ilmeisesti ensimmäisen vuonna 1827 paikalle rakennetun ruukin navetan kivijalan jäännöksiä. Vattolan noin 110 m metriä pitkässä kaivannossa (6), joka sijoittui vanhan Vattoilan kylän itäreunalle, oli vain luontaisia järvisedimenttejä.

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi	Karkkila, Vanhakylä ja Vattola (Vattoila)
Mj- rekisterinumero	Vanhakylä 1000011928 Vattola 1000011926
Kunta	Karkkila
Kylä	Vanhakylä (Karkkila) ja Vattola (Vattoila)
Maanomistaja	Maskun kunta
Koordinaatit ja korkeus	N: 60.53278107 60° 31.967' 60° 31' 58.012" 0 E: 24.9205005 24° 11.523' 24° 11' 31.38" Koordinaatit on otettu Vanhakylän tutkimus- alueen keskipisteestä.
Tutkimusluvan diaarinumero ja pvm.	MV/126/05.04.01.02/2013 12.9.2013
Tutkimuksen laatu	Konekaivuun valvonta
Kohteen ajoitus	Historiallinen aika
Peruskartta	L4213, L4124
Tutkimuslaitos	Osuuskunta Sigillum
Tutkija	FL Tanja Ratilainen
Kenttätyöaika	26.9. – 5.10.2013, jälkityöt 7. – 9.10.2013
Rahoittaja	Verkonrakentaja Wire Oy
Digitaaliset kuvat	AKDG3322:1-67 (Vanhakylä) AKDG3323:1-7 (Vattola)
Tutkimushistoria	Karkkila, perusinventointi. Johanna Seppä 2003. Museovirasto, arkeologian osasto. Karkkila, Keskustaajaman osayleiskaava- alueen arkeologinen inventointi. Johanna Enqvist 2008. Historiallisen ajan muinais- jäännökset. Museovirasto, rakennushistorian osasto.
Aiemmat löydöt	KM 34216 – 34220
Alkuperäinen raportti	Museoviraston arkisto

Peruskarttaote

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Arkisto- ja rekisteritiedot	3
Peruskarttaote	4
Sisällysluettelo	5
1. Johdanto	6
2. Tutkimushistoria ja käytetty lähdeaineisto	6
3. Tutkimusalueen kuvaus ja historia	6
4. Kenttätyö- ja dokumentointimenetelmät ja kenttätyön kulun kuvaus	7
5. Havainnot ja tulkinnat	7
6. Esinelöytöjen kuvaus	15
7. Yhteenveto	15
8. Lähteet	16
Liitteet	
Liite 1. Digitaalikuvaluettelo	
Liite 2. Kartta 1, yleiskartta ja tutkimusalueet	

1. Johdanto

Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Karkkilan Vanhakylän ja Vattolan alueella tehtiin sähköverkon maakaapelointitöitä, joissa jouduttiin kajoamaan muinaismuistolain rauhoittamiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin Vanhakylä, (Karckila, mj. rek. 1000011928) ja Vahtola, (Vattoila, mj.rek. 1000011926). Tutkimukset tehtiin konekaivuun arkeologisena valvontana. Tavoitteena oli dokumentoida muinaisjäänneksiin liittyvät rakenteet. Tutkitun alueen laajuus oli noin 200 m². Konekaivuun valvonnasta ja raportoinnista vastasi FL Tanja Ratilainen / Osuuskunta Sigillum.

2. Tutkimushistoria ja käytetty lähdeaineisto

Historiallisen ajan kylätontteja ja teollisuushistoriallisia kohteita Karkkilassa inventoi Johanna Enqvist vuonna 2008. Tuolloin inventoinnissa paikannettiin yhteensä kuusi todennäköisesti jo keskiajalla syntynyttä kylätonttia (Ahmoo, Järvenpää, Nyhkälä, Tuorila, Vahtola ja Vanhakylä), yksi linnavuori ja myllynpaikka. Rakennuskannan ollessa Nyhkälää (keskusta-alue Karjaanjoen itäpuolella) lukuun ottamatta melko väljää, pidettiin mahdollisena, että vanhojen kylätonttien alueilla on säilynyt kulttuurimaakerroksia ja rakenteita. (Enkvist 2008)

3. Tutkimusalueen kuvaus ja historia

Vanhakylän alue on väljästi rakennettua puutaloaluetta, joka sijaitsee Karjaanjoen länsipuolella, Pyhäjärven, Haukkavuoren ja Högforsin ruukkialueen välissä. Sen länsipuolella sijaitseva Haukkavuori kohoaa 139 m mpy. Aluetta halkovan Vanhan Turuntien ja Nikkimäentien väliin on jäänyt pieni rakentamaton metsikkö, joka inventoinnin (2008) perusteella on kuulunut luultavasti jo 1500-luvulla olemassa olleen Karkkilan kylän pohjoisosaan. Vuonna 1539 kylässä on ollut kaksi taloa, varakas Karkki ja köyhempi Mattila. Vuoteen 1845 mennessä kylään syntyi yksi uusi tila ja Karkin tila jaettiin kahteen osaan. Sen jälkeen kylässä oli Yli- ja Ali-Karkki, Uusitalo eli Ojala ja Mattilan talo. Vanhakylä on todennäköisesti Karkkilan vanhaa ydinaluetta, josta paikkakunta sittemmin sai nimensä. (Mikola & Hakomäki 1994, 39; Enqvist 2008, 22)

Högforsin ruukki osti Vanhakylän maat vuonna 1821 ja siitä tuli yksi ruukin työntekijöiden asuinalueista. (Mikola & Hakomäki 1994, 39; Enqvist 2008, 22) Vanhan Turuntien pohjoispuolelle, Vanhakylän pohjoisosaan, ruukki rakennutti kivinavetan vuonna 1827. Uusi navetta rakennettiin samalle paikalle 1930-luvun puolivälissä. Navettakäytöstä se jäi pois 1940-luvun jälkeen. (Mikola & Hakomäki 1994, 53) Rakennuksessa toimii edelleen ainakin päiväkotia. Navetan lounaispuolella on pyöreä viljamakasiini ja maatalousrakennuksista läntisimpänä on vanha kuivuri. Kaksi muuta navetan pihapiirissä sijaitsevaa rakennusta on nykyään asuinkäytössä. Mikolan & Hakomäen (1994, 39) mukaan muut ruukin maatilat rakennukset rakennettiin 1900–1920.

Vattolan alue sijaitsee Pyhäjärven rannassa sen lounaispuolella. Inventoinnin (2008) perusteella alueelle suunniteltu maakaapelikaivanto sijoittui vanhan Vattoilan kylän itä-

osaan. Kylässä oli vuonna 1539 kolme ja 1500-luvun lopulla kaksi taloa, Liisto ja Askola. (Mikola & Hakomäki 1994, 143; Enkvist 2008, 21) Vanhakylän (Karckila) ja Vattola (Vattoilan) kylien välissä oli 1600-luvulla autiotila, joita molemmat kylät viljelivät (Mikola & Hakomäki 1994, 143; Aalto 1992, 36; Enkvist 2008, 21). Vuonna 1845 asutus oli levinnyt niin, että kylässä oli jo seitsemän uutta tilaa. Nykyään Vattola on pääasiassa 1970–1980-luvulla rakennettua omakotialuetta, mutta joukossa on myös 1800-luvun ja 1900-luvun alun asuinrakennuksia. Ns. uimarannan talo on rakennettu vuonna 1918. (Mikola & Hakomäki 1994, 143–145) Vattolan itäosassa on julkinen uimaranta siihen liittyvine rakennuksineen.

4. Kenttätyö- ja dokumentointimenetelmät ja kenttätyön kulun kuvaus

Kaivinkone otti kerralla 10–15 cm paksuja siivuja ja tarvittaessa vielä ohuemmin puomin ulottamalta matkalta 80–100 cm syvyydelle asti. Kone pysäytettiin tarvittaessa. Kaivannot pyrittiin täyttämään päivän lopuksi, joten se, kaapeli- ja putkitoimitusten lisäksi, ohjasi työn etenemistä. Kaivannot 1 (4x4,5 m) ja 3 (27 m) kaivettiin kerralla loppuun. Kaivanto 4 (78 m) kaivettiin kahdessa, kaivanto 2 (195 m) kolmessa ja kaivanto 5 (66 m) viidessä-kuudessa osassa. Kuvauksessa ilmoitettujen metrimäärien 0-piste on aina kunkin kaivannon ensimmäisen osan alkupäässä. Kaivantojen profiileja dokumentoitiin digikuvoin. Niiden kulku (= asennettujen kaapeleiden kulku) kartoitettiin Kauko Sipilän (Wire Oy) toimesta Trimblen tarkkuus-gps:llä. Navetan itäpäädyn portaaseen tehtiin kiintopiste, johon tarkkuus-gps:llä mitattiin korkeus 87,45 m mpy. Löytyneet kivirakenteet mitattiin paikalleen mittojen avulla. Ilmoitetut korkeudet m mpy on mitattu vaaituskojeella.

5. Havainnot ja tulkinnot

Kaivanto 1 (Muuntajarakennuksen ala)

Muuntajarakennuksen ala oli suunniteltua (9x8,5 m) pienempi, ja rakennus sijoitettiin suunnitelmiin piirretyn alueen pohjoisosaan. Rakennuksen todellinen ala oli 4,5x4 m ja se kaivettiin 25–40 cm syvyyteen. HAVAINNOT: Alan NE-SW-sivun pituus oli 4,5 metriä, NW-SE-sivun pituus 4 metriä. SW-reunalta noin 15 cm syvyydestä tuli esiin kaksi kiveä, joiden halkaisija oli noin 40 cm. Kivet olivat puhtaassa savessa ja ne olivat noin 2 metrin etäisyydellä toisistaan. Ei merkkejä kulttuurimaakerroksista. Kivet jätettiin paikalleen muuntajarakennuksen alle.

Kaivanto 2 (Vanhalta Turuntieltä – Alakadun ja Nikkimäentien risteykseen, pituus yhteensä noin 195 m) Kaivanto kaivettiin kolmessa osassa. Ensimmäinen osa: uudelta muuntajakopilta ilmasähkölinjaa pitkin Alakadun alkuun (pituus 99 m, leveys alaosasta 0,40 m, syvyys n. 0,90 m.). Maan pinnan korkeus kaivannon alussa: 86,35 m mpy. Toinen osa: Vanhalta Turuntieltä uudelle muuntajakopille (pituus n. 36 m, leveys 0,60 m, syvyys n. 0,90 m) ja kolmas osa: Alakadun alusta Alakadun ja Nikkimäentien risteykseen (pituus n. 60 m, leveys alaosasta 0,40 m, syvyys n. 0,90 m. Kuvauksessa ilmoitetut mitat tarkoittavat matkaa uudelta muuntajakopilta (0-piste) Alakadun ja Nikkimäentien risteykseen.

Kuva 1. Muuntajarakennuksen (kaivanto 1) kohdalla oli kaksi kiveä ja puhdas savi. Kuvattu idästä. AKDG3322_002

HAVAINNOT: Uudelta muuntajakopilta Alakadun alkuun: 5,5–8 m kohdalla kaivannon S-profilissa oli multaisella savella (jossa oli muutama muru tiiltä) täytetty kaivanto, suunnilleen vanhan muuntajan kohdalla. Noin 21 metrin kohdalla kaivannon poikki kulki sementtinen viemäri/salaojaputki, joka jätettiin paikalleen. Putken yläpinta oli 0,60 m syvyydessä. 56 metrin kohdalla kaivannossa oli vanha puhelin/sähkökaapeli sementtiputkessa. Muutoin multakerroksen vaihdella 20–50 cm välillä sen alla oli pääasiassa joko puhdasta savea ja silttiä tai paksuhko kerros modernia täyttöä, pääasiassa rakennusjätettä: puuta, tulisijatiiliä, asbestilevyä, muovia, valkolasitteista kaakelia, styroxia. LÖYTÖJÄ: kirkasta pullolasia. Seassa oli runsaasti myös nokea ja hiiltä sekä ruukista peräisin olevaa sekä lasittunutta että huokoista kuonaa. Kaivannon loppupäästä tulleen lahonneen puukerroksen seasta tuli selvästi styroxia. Mikään ei viitanut siihen, että kaivannon kohdalla olisi ollut jäänteitä kylätontista. Vanhalta Turuntieltä uudelle muuntajakopille (36 m): Multakerroksen alla oli täysin puhdasta savea ja silttiä. Ei merkkejä kulttuurimaakerroksista tai rakenteista. Alakadun alusta Nikkimäentien ja Alakadun risteykseen: Kaivannon alkupäässä nokinen purkutäyttö rakennusjätteineen jatkui hieman katkelmallisesti aina 137 metriin saakka. LÖYTÖJÄ: rautalankaa, posliinia (1900-l), leimattuja tulisijatiiliä, modernia kattotiiltä, sementin paloja, lankanauloja, myös käsin lyötyjä tiiliä, joissa oli kalkkilaastia. Omakotitalon kohdalla (146–159 m) oli joko puhtaahkoa täyttösavaa tai talon rakentamiseen liittyvää jätettä, kuten parrun pätkiä. Ei merkkejä kylätontista.

Kuva 2. Kaivanto 2:n N-seinämää noin 5–10 metrin kohdalla. Multasavella täytetty kaivanto n. 5,5–8 metrin kohdalla. Kuvattu kaakosta. AKDG3322_008

Kaivanto 3 (Navetan NE-päädystä uudelle muuntajakopille)

Kaivanto (pituus noin 27 m, leveys alaosasta 0,6 m, syvyys 0,90–1,0 m) kaivettiin kerralla loppuun. Kaivanto 3 yhdistyi kaivantoon 2.

HAVAINNOT: Kaivannon 3 navetan puoleisessa päässä maadoituskaapelia varten kaivettun kaivannon ja sen täytön alla oli noin 5–10 cm paksu kerros puhdasta savea, jonka alta, 80–90 cm syvyydestä tuli esiin noen värjäämä, orgaanista aineista sisältävä ruskea savi. Kerroksen paksuus oli 15–20 cm ja se ulottui ainakin 5 metriä navetan seinästä koilliseen. 7 metrin etäisyydellä seinästä sitä ei enää havaittu. Kerroksessa ei ollut merkkejä säilyneistä rakenteista. LÖYTÖJÄ: metallihaan katkelma ja yksi fajans-

Kuva 3. Kaivanto 2:n ensimmäisen osan luoteispään rakennusjätettä, jonka seassa oli styroksia. Kuvattu pohjoisesta. AKDG3322_022

silautasen reunapala, kermanvärinen lasitus, jonka ajoitus 1800–1900-l. Kerroksen alla oli puhdas pohjasavi. TULKINTA: Kyseessä on mahdollisesti Karckilan kylän viljelykerros, jonka käytön alkaminen voi ajoittua nuoresta löydöstä huolimatta jopa keskiajalle saakka. Kaivantoa ei voitu laajentaa, joten esimerkiksi ristiinkyntöjälkiä tms. ei voitu havaita. Kerroksesta otettiin maanäytteitä ja ajoitusnäytteitä, mutta ne poistettiin myöhemmin, koska ne eivät liittyneet rakenteeseen. Kaivannon N-päässä multakerroksen alla oli joko sorapitoista täyttöä, jonka alla oli puhdas savi/siltti tai suoraan puhdas, löydötön savi/siltti kerros, ei merkkejä kylätonttiin liittyvistä rakenteista tai kulttuurikerroksista.

Kaivanto 4 (Kuivurin itäkulmalta navetan eteläkulmalle)

Kaivanto kaivettiin kahdessa osassa ja se yhdistyi itäpäästään kaivantoon 5. Kaivannon kokonaispituus oli n. 78 m, leveys alaosasta 0,6 m, syvyys 0,8–1,0 m. Kuivurin itäkulmalla maan pinta oli 88,40 m mpy. HAVAINNOT: Kaivannon alussa oli pohjaan asti voimakkaasti nokista täyttöä, jossa oli runsaasti ruukkikuonaa ja rakennusjätettä mm. lankanuloja. Pihatien kohdalla nurmen alla oli 25–30 cm paksu kerros tien pohjustushiekkaa. Noin 10 metrin kohdalla nokinen täyttö hiipui ja sen päällä oli paksu kerros (70 cm) kuivaa savitäyttöä aina 13 metriin asti. Noin 19,5 metrin kohdalla kuivan saven päällä oli 5–20 cm paksu kerros nokista täyttöä, josta tuli runsaasti ruukkikuonaa. Noin 25 metrin kohdalta lähtien puhtaan pohjasaven päällä oli kellervää soraa, jossa oli paikoin 20–30 cm kokoisia kiviä. Noin 31–35 metrin välisellä matkalla peruskallio tuli vastaan 0,75m syvyydellä, jonka jälkeen maannos oli aina sähkötolpalle saakka pääasiassa löydötöntä karkeaa, keltaista, todennäköisesti luontaista soraa, jonka aivan pinnasta löytyi kirkasta ja värillistä pullolasia, muutoin löydötöntä. Sähkötolpalta

Kuva 4. Kaivanto 3:n SW-seinä-
mää pihan keskeltä navetalle. Poh-
jalla on mahdollisen viljelykerroksen
pinta, mitta kaivannossa 1 m. Ku-
vattu koillisesta. AKDG3322_032

noin 10 metriä navetalle päin, kaivannon alusta noin 61,5 m, noin 60 cm syvyydestä löytyi kaksi NW-SE-suuntaista, huolellisesti suorakulmaiseksi lohkottua kiveä, jotka oli asetettu peräkkäin perustuskaivantoon, joka oli täytetty soralla ja ruukkikuonalla. Kiven alla oli siis selvästi ruukkikuonaa. Kivi, joka poistettiin kaivannosta oli 30 cm leveä, 40–45 cm paksu ja lähes 2 metriä pitkä. Perustuskaivannon reunan (erottui selvästi) ja kivirivin välinen etäisyys oli 0,25 m. Kyseessä oli todennäköisesti vuotta 1820 nuoremman rakennuksen kivijalan jäännös. Kivijalan sijainti ristimitoin: kiven NW-pään etelänpuoleinen reuna: 10,20 m sähkötolpalta ja 6,20 m pyöreän viljamakasiinin oviaukon N-reunasta ja 20,65 m navetan päädyssä sijaitsevan oviaukon itäreunasta, josta navetan S-kulmaan oli matkaa 7,80 m. Kiven SE-pään etelänpuoleinen reuna: 11 m sähkötolpalta, 4,80 m pyöreän viljamakasiinin oviaukon N-reunasta. Noin metri kivijalasta navetalle päin N-profiilissa oli taas nokista soratäyttöä, jossa oli ruukkikuonaa. 66 metrin kohdalla löytyi raudoitettua betonin palasia ja 69–72 m välisellä alueella 0,5 metrin syvyydestä löytyi betonivalusokkelin kulma. Sokkelin N-sivu noin 2 metriä. Betonisokkeliä hajotettiin sen verran, että saatiin kaapelit asennettua. Tietä ylitettäessä sen keskeltä, noin 0,5 m syvyydestä löytyi kaksi särmikästä hyvin samantyyppistä lohkottua harmaakiveä kuin 61,5 m kohdalta, mutta eivät olleet alkuperäisellä paikallaan. Aivan navetan S-kulman kohdalla oli vesisulku noin 0,5 m syvyydellä. Muutoin kaivannon loppupäästä puhtaasti kellervän saven päällä oli kerros nokista ruukkikuonaa ja siinäkin sokin puun jäänteitä sisältävää täyttöä, jonka alle meni kerros (20–30 cm) karkeaa ruukkikuonaa sisältävää soratäyttöä.

Kuva 5. Rakennuksen perustuskaivantoa. Kuvattu lännestä. AKDG3322_041

Kuva 6. Rakennuksen perustuskivi kaivannossa 4. Kivi oli navetan lounaispäädyssä 20,65 m etäisyydellä. Nuoli osoittaa koilliseen. AKDG3322_039

Kuva 7. Kaivannosta 5 löytnyt pohjoisempi rakennuksen perustuskivi ja sen sisäpuolen anturaa lännestä. Kaapeliputken halkaisija 5 cm. AKDG3322_060

Kaivanto 5 (Vanhalta Turuntieltä navetan SW-päädyn kohdalta pihan perällä sijaitsevan mökin sähkökaapille)

Kaivettiin useassa noin 10–12 metrin osassa. Kaivannon kokonaispituus oli noin 66 m, leveys alaosasta 0,6 m, syvyys 0,8–1 m. Maan pinnan korkeus Vanhan Turuntien reunassa oli 87,85 m mpy. HAVAINNOT: Myös tässä kaivannossa puhtaan saven päällä oli pääasiassa paikoin hyvin voimakkaasti nokista, ruukkikuonapitoista täyttötä tai kerros karkeaa soratäyttötä, jossa oli lasittunutta ruukkikuonaa. Navetan päädyn kohdalla oli kaksi NE-SW-suuntaista kivijalan jäännöstä, joista luoteisessa sisäpuolella oli 15 cm leveä antura. Kaakkoisen kivijalan yläpinnassa oli rivissä tasapaksuja porausjälkiä, kummassakaan ei jälkiä laastista. Kivien välinen ulkomitta oli 10,95 m, todennäköisesti alkujaan 11 m, koska toinen kivistä oli kallellaan. Molemmat kivet olivat nokisen masuunikuonatäytön päällä. Kaakkoisen kiven leveys oli 0,33 m ja paksuus 0,33 m. Luoteisen kiven paksuus oli 0,45 m, leveys 0,47 m. Kaakkoisen kivijalan kiven sisäreunan ristimitat: navetan oven itäreunasta pohjoisempaan kiven reunaan: 7,7 m ja navetan S-kulmasta 7,30 m. Navetan oven itäreunasta eteläisempään kiven sisäreunaan 7,85 m ja navetan S-kulmasta 7,70 m. Luoteisen kivijalan ulkoreunan ristimitat: navetan oviaukon itäreunasta 7,3 m, navetan S-kulmasta 9,30 m pohjoisempaan ulkoreunaan. Navetan oviaukon itäreunasta 7,65 m ja navetan S-kulmasta 9,65 m eteläisempään kivijalan ulkoreunaan. LÖYTÖJÄ: täytöstä tuli mm. Kupittaa saven tiili ja sementtiä, jossa oli käytetty täytteenä masuunikuonaa.

Kuva 8. Kaivannon 6 pohjoisosan länsiprofiilin luontainen sorakerros noin 16 metrin kohdalla, kaakosta. AKDG3323_004

Kaivanto 6 (Vattolan kylä, uimarannan ylärinteen sähkökaapilta – Pyhäjärvenraitin risteykseen)

Kaivannon pituus oli noin 110 m, leveys alaosasta 0,6 m ja syvyys 0,8–1,0 m. HAVAINNOT: Sähkökaapilta oli hiljattain kaivettu kaivanto samaa linjaa pitkin noin 7–8 metrin matkalta. Täyttönä oli savea ja sepeliä. Noin 90 cm syvyydestä tuli vastaan puhdas, koskematon savi tai siltti. Noin 10 m kohdalta eteenpäin noin 30 cm paksun multakerroksen alla oli noin 40 cm paksu sorakerros, jossa oli runsaasti nyrkinkokoisia kiviä. Sora oli täysin löydötöntä ja puhdasta ja sen alla oli puhdas savi. Kerros oli luontainen. Sorakerros jatkui noin 26 metriin saakka, jonka jälkeen mullan alta tuli suoraan esiin puhdas savi tai siltti, jonka alaosissa 60–80 cm syvyydessä oli orgaanisen ruskeaksi värjäämä 5–20 cm paksu savikerros, jossa oli selvästi havaittavissa ns. vuosilustoja. Kerros

Kuva 9. Kaivannoista löytynyttä ruukkikuonaa. AKDG3322_067

ros jatkui koko loppukaivannon matkalta aina rinteen yläosaan, tienristeykseen saakka ja se oli täysin löydötöntä. Puhdas savi ja sen alaosassa ollut orgaanisen värjäämä savi olivat Pyhäjärven luontaista sedimenttiä. Kaivannon kohdalta ei löytynyt mitään merkkejä historiallisen ajan kylätontista.

6. Esinelöytöjen kuvaus

Kaikki löydöt ajoittuivat 1800-luvulta nykypäivään. Yhtään löytöä ei luetteloitu.

7. Yhteenveto

Karckilan Vanhakylän ja Vattolan alueella tehdyssä arkeologisessa konekaivuun valvonnassa ei löydetty merkkejä historiallisen ajan kylätontteihin liittyvistä rakenteista. Vanhakylän (Karckila) alueelle tehtiin neljä 27–195 metrin pituista kaivantoa (2–5) ja yksi 4,5x4 m laajuinen alue (1). Ruukin entisen navetan itäpäästä, kaivannon 3 pohjalla havaittiin Karckilan kylän mahdollinen viljelykerros, jonka käyttöaika voi ulottua keskiajalle saakka. Muutoin kaivannot olivat joko puhtaita tai täynnä ruukin aikaista kuonatäyttöä tai muuta modernia rakennusjätettä. Kaivannon 4 itäosasta löydettiin kivijalan jäännöksiä (1800-luku tai nuorempi) ja betonisokkeli. Navetan länsipäädystä, kaivannosta 5 löydettiin ilmeisesti ensimmäisen paikalle vuonna 1827 rakennetun ruukin navetan kivijalan jäännöksiä. Vattolan noin 110 m metriä pitkässä kaivannossa (6), joka sijoittui vanhan Vattoilan kylän itäreunalle, oli vain luontaisia sedimenttejä.

Turku 18.3.2014

Tanja Ratilainen

8. Lähteet

Aalto, S. 1992. Keskiaika. Teoksessa Karkkilan eli Högforsin ja Pyhäjärven entisen Pahajärven ihmisten historia. Karkkilan kaupunki, Karkkila, sivut 23–40.

Enqvist, Johanna 2008. Karkkila, Keskustaajaman osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Historiallisen ajan muinaisjäännökset 19.–23.5.2008. Museovirasto, rakennushistorian osasto.

Mikola, P. ja Hakomäki R. 1994. Karkkilan vanha rakennuskulttuuri. Karkkilan kotiseutuyhdistys ry, Karkkila

Liite 1, Valokuvaluettelo

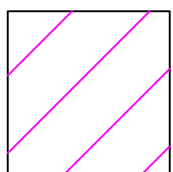
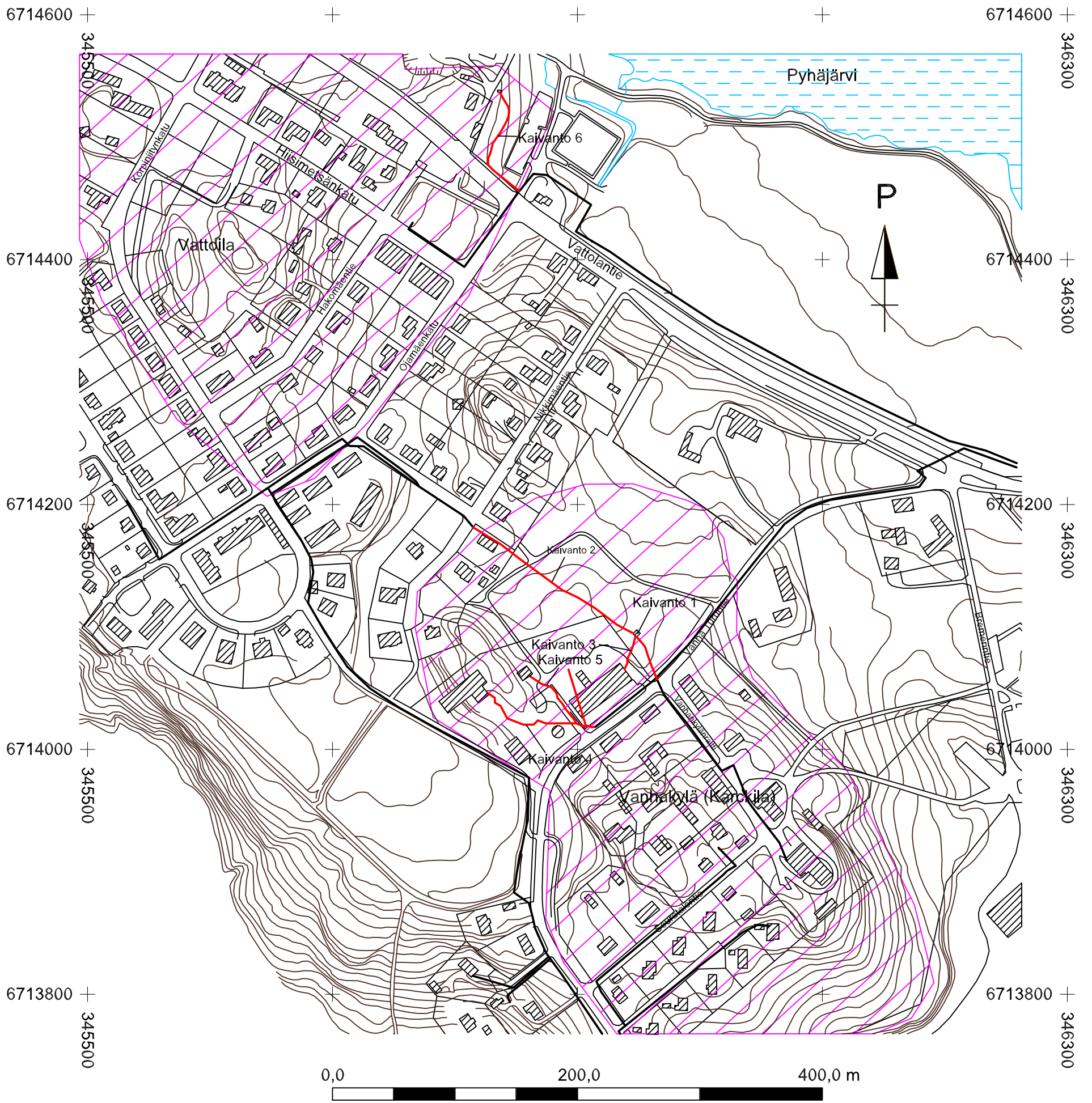
Kuvaaja: Tanja Ratilainen
Kuvat: digi, jpg.
Kuvausvuosi: 2013

Päänumero	Alanumero	Kohde	Aihe
AKDG3322	001	Karkkila, Vanhakylä	Konekaivun valvonta muuntajarakennuksen (kaivanto 1) kohdalla alkaa 26.9.2013. Kaakosta.
AKDG3322	002	Karkkila, Vanhakylä	Muuntajarakennuksen (kaivanto 1) kohdalla kaksi esiin tullutta kiveä ja puhdas savi idästä.
AKDG3322	003	Karkkila, Vanhakylä	Muuntajarakennuksen alle asennetut maadoitukset, mitta kuvassa 1 m, idästä.
AKDG3322	004	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n ensimmäinen osa muuntajakopilta metsän läpi Alakadun alkuun alkaa.
AKDG3322	005	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n s-profiilia sen alkupäästä. Kaakosta.
AKDG3322	006	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2, salaoja/viemärikaivanto 21 metrin kohdalla. Kaakosta.
AKDG3322	007	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n alkupään s-profiilia: multakerros ja sen alainen puhdas savi/siltti
AKDG3322	008	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n N-seinämää noin 5-10 metrin kohdalla. Multasavella täytetty kaivanto n. 5,5-8 metrin kohdalla. Kaakosta.
AKDG3322	009	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia noin 15-20 metrin kohdalla. Koillisesta.
AKDG3322	010	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia noin 20-25 metrin kohdalla. Noin 21 metrin kohdalla resentti viemäri- / salaojaputki. Koillisesta.
AKDG3322	011	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia noin 35 metrin kohdalla. Eriväristä kuivaa savea/silttiä, jonka päällä oli noen värjäämää resenttiä täyttökerrosta. Koillisesta.
AKDG3322	012	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia 40 metrin kohdalla. Kuivan puhtaan saven päällä oli kellertävää luontaista hienoa hiekkaa, jonka päällä oli mullansekainen ruskea savi, joka vaihtui multakerrokseksi.
AKDG3322	013	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia noin 50 metrin kohdalla. Kaakosta.
AKDG3322	014	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia 56 metrin kohdalla puhelin-kaapelia. Koillisesta.
AKDG3322	015	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n S-profiilia. Latta 70 metrin kohdalla. Koillisesta.
AKDG3322	016	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n toinen osa, Vanhalta Turuntieltä uudelle muuntajalle. Kaivannon pohjoispää. Pohjoisesta.
AKDG3322	017	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n toinen osa, Vanhalta Turuntieltä uudelle muuntajalle. Kaivannon keskiosaa. Pohjoisesta.

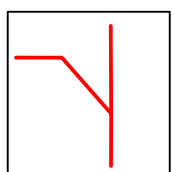
AKDG3322	018	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n ensimmäinen osa, ruukkikuonaa, sementtiputki ja naula n. 56 metrin kohdalta.
AKDG3322	019	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n ensimmäisen osan loppupää, S-profiilia, noin 29 m matkalta.
AKDG3322	020	Karkkila, Vanhakylä	Tulisijatiliä kaivannosta 2.
AKDG3322	021	Karkkila, Vanhakylä	Rakennusjätettä kaivannon 2 ensimmäisen osan loppupäässä. Koillisesta.
AKDG3322	022	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n ensimmäisen osan loppupään rakennusjätettä. Pohjoisesta.
AKDG3322	023	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 1:n eli muuntajakopin ala täytettiin soralla. Etelästä.
AKDG3322	024	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 2:n ensimmäisen osan täyttämistä. Kaakosta.
AKDG3322	025	Karkkila, Vanhakylä	Kiintopiste navetan pohjoispään rapun metallireunuksessa. Tarkkuus gps:llä mitattu korkeus: 87.45 m mpy. Luoteesta.
AKDG3322	026	Karkkila, Vanhakylä	Yleiskuva kiintopisteen sijainnista navetan rapussa. Kaakosta.
AKDG3322	027	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 2 kolmannen osan (Alakadun alusta Nikkimäentien ja Alakadun risteykseen) alku- eli kaakkoispään eteläpuolen profiilia, noin 1/4 osa.
AKDG3322	028	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 2 kolmannen osan (Alakadun alusta Nikkimäentien ja Alakadun risteykseen) loppu- eli luoteispäätä, noin 4/4.
AKDG3322	029	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 2 kolmannen osan (Alakadun alusta Nikkimäentien ja Alakadun risteykseen) eteläistä profiilia suunnilleen keskivaiheilta, noin 2/4. Luoteesta.
AKDG3322	030	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 2 kolmannen osan (Alakadun alusta Nikkimäentien ja Alakadun risteykseen) eteläistä profiilia puolen välin yli, noin 3/4 kohdalta kaakkoispäätä laskien
AKDG3322	031	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 3, navetalta uudelle muuntajalle kaivaminen alkaa 27.9.2013.
AKDG3322	032	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 3:n SW-seinämää pihan keskeltä navetalle. Pohjalla mahdollisen viljelykerroksen pinta, mitta kaivannossa 1 m. Koillisesta.
AKDG3322	033	Karkkila, Vanhakylä	Mahdollisen viljelykerroksen pintaa.
AKDG3322	034	Karkkila, Vanhakylä	Viljelykerrokseen tehty pohjoisempi koepisto. Alla puhdas pohjasavi.
AKDG3322	035	Karkkila, Vanhakylä	Viljelykerrokseen tehty eteläisempi koepisto. Alla puhdas pohjasavi.

AKDG3322	036	Karkkila, Vanhakylä	Koepistot kaivanto 3:n pohjalla. Kaakosta.
AKDG3322	037	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 3:n puhdasta SW-profiilia noin 15 metrin kohdalta uudelle muuntajalle asti.
AKDG3322	038	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 4 kuivurin itäkulmalta navetan eteläkulmalle kaivaminen alkaa 30.9.2013.
AKDG3322	039	Karkkila, Vanhakylä	Rakennuksen perustuskivi kaivannossa 4, navetan lounaispäädyistä 20,65 m etäisyydellä, nuoli osoittaa koilliseen.
AKDG3322	040	Karkkila, Vanhakylä	Rakennuksen perustuskivi kaivannossa 4, navetan lounaispäädyistä 20,65 m etäisyydellä, nuoli osoittaa koilliseen. Lounaasta.
AKDG3322	041	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 4, Rakennuksen perustuskaivantoa. Lännestä.
AKDG3322	042	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 alkupään pohjoisprofiilia, Noin 0-5 m. Etelästä.
AKDG3322	043	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia pihatien kohdalta. Luoteesta.
AKDG3322	044	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia noin 8-15 metrin kohdalla. Voimakas palopurkukerros, jossa oli ruukkikuonaa ja sen päällä savitäyttöä. Lännestä.
AKDG3322	045	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia noin 15-25 metrin kohdalla. Luoteesta.
AKDG3322	046	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia noin 25 metrin kohdalla, osin puhdasta hiekkaa ja soraa. Lännestä.
AKDG3322	047	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia 42-47 metrin kohdalla, puhdasta hiekkaa ja soraa. Lounaasta.
AKDG3322	048	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia noin 50-55 metrin kohdalla, jossa jyrkkä käänös kaakkoon. Etelästä.
AKDG3322	049	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannosta 4 löytynyt rakennuksen perustuskivi ylösnostettuna. Mitta 2 m.
AKDG3322	050	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 itäpää, josta löytyi betoniraudoidettu kivijalka, joka oli täytetty vahvalla nokipalopurkutäytöllä.
AKDG3322	051	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 itäpää kaakosta.
AKDG3322	052	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 pohjoisprofiilia pihatien kohdalla. Puh-taan saven päällä olleen soratäytön joukossa oli ruukkikuonaa. Lounaasta.
AKDG3322	053	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 4 täyttämistä pihatien kohdalla. Lounaasta.
AKDG3322	054	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 5 kaakkoispään eteläprofiilia lännen suuntaan.
AKDG3322	055	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 5 kaakkoispään eteläprofiilia idän suuntaan (Vanhalle Turuntielle).

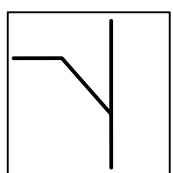
AKDG3322	056	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannosta 5 löytynyt eteläisempi perustuskivi. Idästä.
AKDG3322	057	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 5 pohjoista profiilia navetan länsikulman kohdalla. Kaakosta.
AKDG3322	058	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannon 5 pohjoista profiilia navetan länsikulmalta kaakkoon.
AKDG3322	059	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannosta 5 löytynyt pohjoisempi rakennuksen perustuskivi. Luoteesta.
AKDG3322	060	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannosta 5 löytynyt pohjoisempi rakennuksen perustuskivi ja sen sisäpuolen anturaa lännestä. Kaapeliputken halkaisija 5 cm.
AKDG3322	061	Karkkila, Vanhakylä	Kaivannosta 5 löytynyt Kupittaaan saven tiili ja betonin pala, jossa täytteenä ruukkikuonaa.
AKDG3322	062	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 5 voimakkaasti nokisia ja ruukkikuonapitoisia täyttökerroksia pohjoispuolen profiilissa ennen pihatien ylitystä.
AKDG3322	063	Karkkila, Vanhakylä	Kaivanto 5:n kulku kohti pihan perällä sijainnutta mökkiä, etelä-kaakosta.
AKDG3322	064	Karkkila, Vanhakylä	Fajanssin palan profiili, joka löytyi mahdollisesta viljelykerroksesta kaivannosta 3.
AKDG3322	065	Karkkila, Vanhakylä	Fajanssin pala, joka löytyi mahdollisesta viljelykerroksesta kaivannosta 3.
AKDG3322	066	Karkkila, Vanhakylä	Nahkakenkä, joka löytyi kaivannosta 5, läheltä navetan eteläkulmaa.
AKDG3322	067	Karkkila, Vanhakylä	Ruukkikuonaa.
AKDG3323	001	Karkkila, Vattola	Kaivanto 6:n kaivaminen alkaa sähkökaapilta 3.10.2013. Koillisesta.
AKDG3323	002	Karkkila, Vattola	Kaivannon 6 kulkua Vattolantieltä uimarannan suuntaan. Lounaasta.
AKDG3323	003	Karkkila, Vattola	Kaivannon 6 kulkua Pyhäjärvenraitilta Vattolantien suuntaisesti luoteeseen.
AKDG3323	004	Karkkila, Vattola	Kaivannon 6 pohjoisosan länsiprofiilin luontainen sorakerros noin 16 metrin kohdalla. Kaakosta.
AKDG3323	005	Karkkila, Vattola	Kaivannon 6 puhdasta länsiprofiilia noin 40 metrin kohdalla. Pohjoisesta.
AKDG3323	006	Karkkila, Vattola	Kaivannon 6 puhdasta eteläprofiilia noin 60 metrin kohdalla. Pohjoisesta.
AKDG3323	007	Karkkila, Vattola	Järvisedimenttikimpale kaivannosta 6.

Kylätontti

Valvotut kaivannot

Kaalikaivanto

KARKKILA Vanhakylä ja Vattoila Konekaivuun valvonta 2013	Yleiskartta Kylätonttien rajat, kaapeli- kaivannot ja valvotut alueet mk 1:3500
Karkkilan kunnan kaavakartta	ETRS-TM35FIN
Tanja Ratilainen / Markus Kivistö	Kartta 1